

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Røyrvik kommunestyre	28.02.2019	9/19

HØRING OM REVISJONSDOKUMENT FOR ØVRE NAMSEN I GRONG, RØYRVIK, LIERNE OG NAMSSKOGAN KOMMUNE

Vedlagte dokumenter:

Høringsbrev fra NVE, datert 14.11.2018

Revisjonsdokument for reguleringene i Øvre Namsen, NTE Energi AS, oktober 2018

Forslag til uttalelse fra Lierne og Røyrvik kommuner med vedlegg:

1. Prosjektnotat fra SINTEF datert 07.02.2019: Konesjonsvilkår i Namsenvassdraget – Vurderinger av miljøforhold for fisk
2. Rapport fra Sweco Norge AS datert 21.12.2018: Namsvatnet og Tunnsjøen – kartlegging av erosjon og forslag til tiltak
3. Rapport fra Sweco Norge AS datert 21.12.2018: Limingen – Kartlegging av erosjon og forslag til tiltak
4. Standardvilkår datert 01.03.2018
5. Bilder over utvalgte problemområder
6. Sammenstilling av krav om innspill som har kommet inn til Røyrvik og Lierne kommuner i forbindelse med revisjonsprosessen

Ikke vedlagte dokumenter:

Vedlegg til revisjonsdokumentet:

1. Konesjonsvilkår og manøvreringsreglement for Tunnsjøen
  2. Konesjonsvilkår og manøvreringsreglement for Namsvatna
  3. Konesjonsvilkår og manøvreringsreglement for overføring av Namsvatna og regulering av Limingen
  4. Konesjonsvilkår og manøvreringsreglement for Vekteren
  5. Oversiktskart over kraftverk og reguleringsanlegg i Namsenvassdraget
  6. Oversikt over avhjemlede skjønn
  7. Sweco Norge AS: Notat Røyrvikelva – Vurdering av behov for miljøforbedrende tiltak
  8. Sweco Norge AS: Rapport Tunnsjøelva – Vurdering av miljøforbedrende tiltak
  9. NTE notat: Konsekvenser av krav til magasinifilling i Namsvatnet og Tunnsjøen
- Vedtak om revisjon av konesjonsvilkår for Namsenvassdraget i Nord-Trøndelag, NVE, 27.04.2017

Hjemmel for behandling:

Delegeringsreglement for Røyrvik kommune pkt 1.

Saksopplysninger:

Norges vassdrags- og energidirektoratet (NVE) har sendt revisjonsdokumentet for reguleringen av Øvre Namsen på offentlig høring. Høringsfristen er satt til 1. mars 2019.

Norges vassdrags- og energidirektoratet (NVE) og Miljødirektoratet (MDir) laget i 2013 en rapport som omhandlet vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022, nasjonal gjennomgang og forslag til prioriteringer. (NVE-rapport 49/2013). I denne rapporten fikk Øvre Namsen prioritet 1.1, med bakgrunn i en samlet vurdering av påvirkning fra vassdragsreguleringen som svært stor. Det ble her også sett på aktuelle tiltak som minstevannføring, driftsvannføring og andre tiltak. Anslått krafttap på aktuelle tiltak er i rapporten satt til mindre enn 5 % av produksjon.

Tabell 7.9. Oppsummering av resultater fra gjennomgang av vassdrag i Trøndelag.

Vannregion - revisjonsobjekt - vassdrag			Prod.	Verdi/påvirkning				Aktuelle tiltak				Anslått krafttap (Q95)			Annet		Kat.
Vannregion	Rev.ID	Vassdrag/ revisjonsobjekt	Prod. kraftverk GWh/år	Samlet VPS_gr	VP_Fisk/fiske	VP_Naturmangfold	VP_Landskap/ friluftsliv	Minstevannføring	Driftsvannføring	Magasinrest.	Andre	KT_gr	GWh/år	% av prod.	Flerårsmagasiner	Flomutsatte omr.	PRIORITET
Trøndelag	701	Nidelvvassdraget fra Selbusjøen	731	5	4	4	5	x	x	x	x	2	5-20	< 5	N	N	1.1
Trøndelag	702	Nidelvvassdraget, Slind, Sorungen	102	4	4	3	1	x	x	x		1	< 5	< 5	N	J	1.1
Trøndelag	711	Mossa	96	5	4	4	1	x			x	3	5-20	5-10	N	N	1.1
Trøndelag	713	Teksdalsvassdraget	14	5	4	5	1	x	x		x	2	< 5	5-10	N	N	1.1
Trøndelag	716	Sordalselva/Arnvikelva	54	5	4	4	1	x				2	< 5	5-10	N	N	1.1
Trøndelag	719	Øvre Namsen	1050	5	3	4	4	x	x		x	1	< 5	< 5	N	J	1.1
Trøndelag	703	Nea-Nidelvvassdraget, Nedre Nea	503	5	5	1	3	x	x		x	4	50-75	> 10	N	N	1.2
Trøndelag	709	Lundesokna	318	3	3	3	1	x	x	x	x	1	< 5	< 5	N	N	1.2
Trøndelag	710	Søavassdraget	208	3	3	3	3	x	x		x	2	5-20	< 5	N	N	1.2
Trøndelag	712	Svartelva/Skaudalsvassdraget	62	3	3	3	1	x	x		x	2	< 5	5-10	N	N	1.2
Trøndelag	717	Bogna	107	3	3	3	1	x				1	< 5	< 5	N	N	1.2
Trøndelag	718	Nea-Nidelvvassdraget, Øvre Nea	-	4	3	1	4	x	x			3	20-50	5-10	N	J	1.2
Trøndelag	714	Follavassdraget	227	2	3	1	1										2.1
Trøndelag	715	Moldeelva	71	1	1	1	1										2.1
Trøndelag	704	Orkla-Granavassdraget	1400	2	2	1	3										2.2
Trøndelag	706	Gråelva (Møleselva)	4	1	1	1	1										2.2
Trøndelag	707	Stjørdalsvassdraget	637	1	2	1	1										2.2

Tabell 5.1. Tabell for vurdering av verdi og påvirkning (VP) for de enkelte miljøtemaene.

VP (enkeltema)	Påvirkning fra vassdragsregulering			
Verdi	Svært stor	Stor	Middels	Liten
Svært stor	VP5	VP5	VP4	VP2
Stor	VP5	VP4	VP3	VP1
Middels	VP4	VP3	VP1	VP1
Liten	VP2	VP1	VP1	VP1

Tabell 5.2. Tabell for vurdering av samlet verdi og påvirkning (VPS) for alle miljøtemaene.

VPS (alle temaer)	Forklaring
VPS5	Minst ett tema i VP5 eller flere i VP4
VPS4	Minst ett tema i VP4
VPS3	Flere tema i VP3
VPS2	Ett tema i VP3 eller flere i VP2
VPS1	Ett tema i VP2 eller alle i VP1

Ut fra konklusjonene i nevnte rapport sendte kommunene Grong, Lierne og Røyrvik 17.06.2013 krav om revisjon av konsesjonsvilkårene for Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk (NTE) sin virksomhet i Namsenvassdraget.

Konsesjonene det ble krevd revisjon på var:

- Regulering av Tunnsjø. Konsesjon av 29.10.1942, stadfestet 24.01.1947
- Regulering av Namsvatna. Konsesjon av 25.06.1948

- Overføring av avløpet fra Namsvanta gjennom Vekteren til Limingen og videre til Tunnsjø, og til å regulere Vekteren og å foreta en ytterligere regulering av Limingen. Konsesjon av 10.07.1959
- Tilleggsregulering av Vekteren. Konsesjon av 21.12.1962

I kravet fra kommunene blir det henvist til at de eksisterende vilkårene ikke fungerer tilfredsstillende etter nye standardvilkår som stilles i dag. Det ble derfor krevd nye reviderte betingelser på minstevannføring, sommervannstand, manøvreringsreglementer, sikring mot erosjon, adkomstforhold, og forhold av sikkerhetsmessig karakter. Bakgrunnen er at reguleringene har hatt konsekvenser med uforutsett omfang og forholdene har endret seg siden konsesjonene ble gitt og reguleringene ble gjennomført. Spesielt har den praktiske utnyttelsen av magasinene endret seg betydelig i forhold til hva som var normalt den første tiden reguleringene ble satt i verk. I kravet mente derfor kommunene at det ville bære behov for sakkyndig utredningsapparat, og en kartlegging av konsekvenser av kompetente folk.

I kravet ble det opplistet noen spesielle områder som vi ønsket å se nærmere på:

- Minstevannføring fra Tunnsjøen og Namsvatn
- Maksvannføring og mykere overganger i vannføringen
- Manøvreringsreglementet i alle magasinene
- Aktuelt med utsetting av fisk?
- Pålegg om å registrere de faktiske virkningene av reguleringen for hydrologi, planteliv, dyreliv m.v langs vassdraget
- Kartlegging av oppvekstsvilkårene for Namsblanken og mulig utbedringer
- Opprette næringsfond
- Pålegge konsesjonæren å yte et årlig beløp til opphjør av fisk/vil/friluftsliv.
- Manglende kunnskap om vassdraget og virkningene av reguleringene
- Full gjennomgang av tiltakene med terskler, og at det utarbeides en terskelplan
- Avklaring av framtidig vedlikeholdsplikt av tersklene som er bygget.
- Gjennomgang av tilstanden når det gjelder erosjon og utrasing, og behov for opprydding og forebygging.
- Nytt manøvreringsreglement i forhold til fløtningsinteresser
- Økning av konsesjonsavgift på Tunnsjø og Vekteren

Kommunene tok forbehold om å komme med ytterligere detaljerte innspill tilknyttet utarbeidelse og høring av revisjonsdokument for den enkelte konsesjon.

Norges vassdrags- og energidirektorat vedtok 27.04.2017 at det skal gjennomføres en vilkårsrevisjon etter vassdragsreguleringslovens § 10 nr 3. Det ble utarbeidet et revisjonsdokument av konsesjonær NTE datert oktober 2018, som ble sendt på høring 14.11.2018. Høringsfristen er 01.03.2019.

NVE skrev i sitt vedtak at etter høringen vil det arrangeres en befaring i området, evt avholde møte med kommunene. NVE skal etter dette gi sin innstilling til Olje- og energidepartementet (OED). Revisjonen følger Olje- og energidepartementets (OED) «Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragskonsesjoner» av 25.05.2012.

- NTE utarbeider et revisjonsdokument
- Revisjonsdokumentet godkjennes av NVE og sender på høring
- Uttalelser til revisjonsdokumentet sendes til NVE
- Etter høringsfristen arrangerer NVE befaring i området og eventuelt avholder møte med kommunene
- NVE gir innstilling til OED

- OED vedtar nye konsesjonsvilkår.

Revisjonens formål:

- Hovedformålet med en revisjon er å bedre miljø- og naturforholdene ved å avbøte ulemper og negative virkninger ved utbyggingen.
- Bestemmelser i konsesjonen om høyeste og laveste regulerte vannstand (HRV og LRV) samt overføringer kommer ikke unn under hva som kan revideres.
- Revisjonen åpner for å vurdere endring i blant annet manøvreringspraksis, minstevannslipp, biotopjusterende tiltak og utsetting av fisk.
- Krav knyttet til økonomiske vilkår (konsesjonsavgifter, konsesjonskraft og næringsfond) og krav knyttet til privatrettslige forhold omfattes normalt ikke av en vilkårsrevisjon.

Kommunene Grong, Lierne og Røyrvik har siden april 2017 vært i prosess med NTE, der det er kommet til enighet om en del tiltak som er utenfor revisjon. Dette er tiltak som NTE har hatt krav på å følge opp fra de første konsesjonene, men som ikke er gjennomført.

I arbeidet med uttalelsen til revisjonsdokumentet er det gjennomført flere møter med berørte parter hvor kommunene har tatt imot innspill til prosessen, i tillegg til dette har kommunene engasjert advokatene Lund & Co og forsker ved Sintef for faglig bistand. Kommunene Grong, Lierne og Røyrvik har arbeidet med revisjon av konsesjonene i lang tid, da vi allerede i 1999 fremmet det første kravet å åpne revisjon på de reguleringskonsesjonene som da var mer enn 50 år gamle. I hele prosessen er det kommet innspill fra grunneiere, innbyggere og andre berørte som er tatt inn i vår uttalelse til revisjonsdokument.

Lierne og Røyrvik kommuner har krevd at revisjonssaken og prosessen med ny konsesjon på Limingen skal samordnes. Dette er NVE sitt ansvar og ifølge NVE skal dette gjøres når høringsfristen på revisjonsdokumentet er ferdig. Ångermanälven vattenreguleringsforetag (ÅVF) har i dag fått forhåndsgodkjenning på ny konsesjon på Limingen siden 2012, men mangler vilkårene for den nye konsesjonen.

Bakgrunn for saken

Nord-Trøndelag elektrisitetsverk er et offentlig eid selskap. Alle vassdragsreguleringskonsesjonene til selskapet er derfor gitt uten tidsbegrensning.

En omfattende vassdragsregulering er et betydelig inngrep i naturgrunnlaget i et område. Reguleringen påvirker ikke bare selve naturmiljøet, men har også store konsekvenser for det fysiske og estetiske miljøet for bosetting, næringsliv og friluftsliv. Det er ikke rimelig at en evigvarende rett til å regulere og utnytte et vassdrag skal være gitt på evigvarende vilkår. Derfor innførte man en bestemmelse om at konsesjonsvilkårene kunne revideres etter 50 år. Ved senere lovendring er tidsrommet redusert til 30 år. Fra den sentrale behandlingen av lovbestemmelsen, framgår det at formålet med en slik revisjonsadgang er å modernisere eller ajourføre konsesjonsvilkårene. Revisjonen skal også gi anledning til å oppheve vilkår som har vist seg urimelige, unødvendige eller uhensiktsmessige. Revisjonen gir mulighet til å sette nye vilkår for å rette opp skader og ulemper for allmenne interesser som har oppstått som følge av reguleringene.

Alle reguleringsmagasiner i området er store sentrale sjøer som inngår som en viktig del av grunnlaget for lokalsamfunnets daglige liv. Det har vært en svært rask utvikling på de fleste områder i samfunnet i de årene som er gått etter at de første reguleringsbetingelser ble satt for Tunnsjøen for 70 år siden. En viktig faktor i denne utviklingen i et større perspektiv, er det stadig økende energi behovet, og vannkrafta sin spesielle verdi som en fleksibel miljøvennlig energikilde I den sammenheng. Verdien av

vannkrafta er økende i ei tid der global oppvarming på grund av for store utslipp av klimagasser ikke er under kontroll. Mulighetene for en effektiv utnyttelse av vannkrafta sin fleksibilitet, forbedres stadig gjennom utbygging av bedre overføringsnett mellom landsdeler og over landegrensar.

Hovedmålet med en revidering av reguleringsbetingelsene er at vannkraftpotensialet man har, skal kunne utnyttes best mulig i sin helhet innenfor rammer som tilfredsstillar oppdaterte miljøkrav i forhold til å ta vare på naturen og i forhold til allmennhetens øvrige bruk og utnyttelse av vassdraget. Denne moderniseringen av betingelsene er sentral enten man ser saken i forhold til naturmiljøet eller i forhold til miljøet for allmennhetens bruk av vassdraget til ferdsel, fiske og annan utnyttelse.

Vurdering:

Utredninger som kommunene mener bør gjennomføres:

- Mer utredning rundt spørsmål om magasinifylling, det er fortsatt uklart hvor høyt det økonomiske tapet er. Det er ikke lagt inn hvor tapet er størst eller minst? Dette må også ses i sammenheng med utredning på minstevannføring i Namsen ved Nedre Fiskumfoss (se neste punkt)
- Utredning på hva som er optimal minstevannføring i Namsen nedenfor Nedre Fiskumfoss for laksens leveområde.
- Gjennomgang av alle terskler i vassdraget om de fungerer etter hensikten eller om de bør endres/fjernes. Gjennomgangen bør også si noe om behovet for terskler andre steder enn i dag, f.eks. det ønsket som har kommet fram i Røyrvik sentrum om en terskel ved Serinatangen i Limingen.
- Minstevannføring i Namsen og virkningen av dagens reglement
- Hva som er nødvendig av tilretteleggingstiltak for allmennhetens adkomst til og bruk av sjøene til ferdsel, friluftsliv og næring, herunder gjennomgå behovet for informasjons- og sikkerhetstiltak.
- Utredning om minstevannføring i Linnvasselv, utløpet fra Limingen mot Sverige.

Krav som må inn i vilkårene:

- Minstevannføring i Namsen nedenfor Nedre Fiskumfoss
- Minstevannføring i Tunnsjøelva
- Endring av minstevannføring i øverste del av Namsen med målepunkt ved Namsvassdammen
- Tunnsjøflyan må inngå som reguleringsmagasin med egne konsesjonsvilkår og manøvreringsreglement.

Avbøtende tiltak.

- Plan for avbøtende tiltak
- Regulanten må ha vedlikehold og driftsansvar for de anlegg som de har satt opp for allmennheten i området. Det være seg bruer, brygger, veger etc.
- Rydding av trevirke rundt alle magasinene, også Tunnsjøflyan
- Vurdere og iverksette mulige tiltak som kan begrense erosjon
- Vurdere å pålegge bruk av laserskanning av erosjonslinjer

Standardvilkår:

- Ny konsesjonsavgift for Tunnsjøen
- OED-pris for konsesjonskraften fra alle konsesjonene uavhengig av alder.
- Fond for å fremme fisk, vilt og friluftsliv

- Næringsfond
- Fond til fremme av utviklingen av reindriftsnæringen i Tjåhkere sijte/Østre Namdal Reinbeitedistrikt
- Nytt vilkår for kulturminner
- Ta inn post 13 fra nye standardvilkår

Rådmannens forslag til vedtak:

Røyrvik kommunestyre vedtar vedlagte forslag til uttalelse «Høringsuttalelse på revisjonsdokument for reguleringene i Øvre Namsen – fra Lierne og Røyrvik kommuner» og sender uttalelsen til NVE innen fristen 1. mars 2019.

Behandling/vedtak i Røyrvik kommunestyre den 28.02.2019 sak 9/19**Behandling:**

Johan Ole Vekterli stilt habilitets spørsmål Jfr forvl § 6 da han har vært sterk medhjelper til saksbehandler.

Johan Ole Vekterli enstemmig vedtatt inhabil

Johan Ole Vekterli fratrådte møte.

Vara Jorid Åstrand tiltrådte møte.

Administrasjon og folket i Røyrvik får ros for arbeidet og interessen i denne saken.

Røyrvik kommunestyres vedtak:

Røyrvik kommunestyre vedtar vedlagte forslag til uttalelse «Høringsuttalelse på revisjonsdokument for reguleringene i Øvre Namsen – fra Lierne og Røyrvik kommuner» og sender uttalelsen til NVE innen fristen 1. mars 2019.

Enstemmig vedtatt

Johan Ole Vekterli tiltrådte møte.